

100 LET ČESKO-SLOVENSKÉ KORUNY

...OSLAVTE JE S NÁMI

Panel ČNB 100 let česko-slovenské koruny

Makrobezpečnostní politika coby budoucnost centrálního bankovníctví?

Jan Frait

ředitel sekce finanční stability

Ostrava, 22. října 2019

100 LET ČESKO-SLOVENSKÉ KORUNY

...OSLAVTE JE S NÁMI

Cíl finanční stability v historii ČNB

2004

GFC

2013

- **1998 až 2000** – bankovní krize v ČR
- **2004** – bankovní rada rozhodla o zařazení finanční stability mezi své cíle
- **2007 až 2009** – globální finanční krize
- **2009 až 2010** – globální i evropská diskuse o novém regulačním rámci
- **2013** – zákon o ČNB formálně ustanovuje makrobezpečnostní politiku
- **2014 až 2015** – ČNB začíná aplikovat makrobezpečnostní nástroje
- **2019** – ČNB slaví 100 let koruny v prostředí finanční stability

Stát vynaložil na stabilizaci bank v letech 1992 až 2003 zhruba 400 mld. Kč (nHDP 1995 = 1,6 bil. Kč, nHDP 2018 = 5,3 bil. Kč).

Organizace finanční stability v ČNB

ČNB jako
orgán regulace,
dohledu
a restrukturalizace

Makrobezřetnostní regulace a dohled

sekce finanční stability

Mikrobezřetnostní regulace a dohled

- sekce dohledu nad finančním trhem
- sekce dohledu nad finančním trhem II
- sekce licenční a sankční
- sekce regulace a mezinárodní spolupráce
- samostatný odbor restrukturalizace

100 LET ČESKO-SLOVENSKÉ KORUNY

...OSLAVTE JE S NÁMI

Legislativní ukotvení finanční stability

Zákon o ČNB, § 2

(1) Hlavním cílem ČNB je péče o cenovou stabilitu. ČNB dále pečuje o **finanční stabilitu a o bezpečné fungování finančního systému** v České republice.

(2) e) ČNB rozpoznává, sleduje a posuzuje rizika ohrožení stability finančního systému a v zájmu předcházení vzniku nebo snižování těchto rizik přispívá prostřednictvím svých pravomocí k odolnosti finančního systému a udržení finanční stability a **vytváří tak makrobezpečnostní politiku**.

100 LET ČESKO-SLOVENSKÉ KORUNY

...OSLAVTE JE S NÁMI

Úvod > O ČNB > Mandát České národní banky

Mandát České národní banky

Bankovní rada

Sídlo ČNB

Organizační schéma ČNB

Zastoupení ČNB na území ČR

Hospodaření ČNB

ČNB v EU a mezinárodní vztahy

Publikace

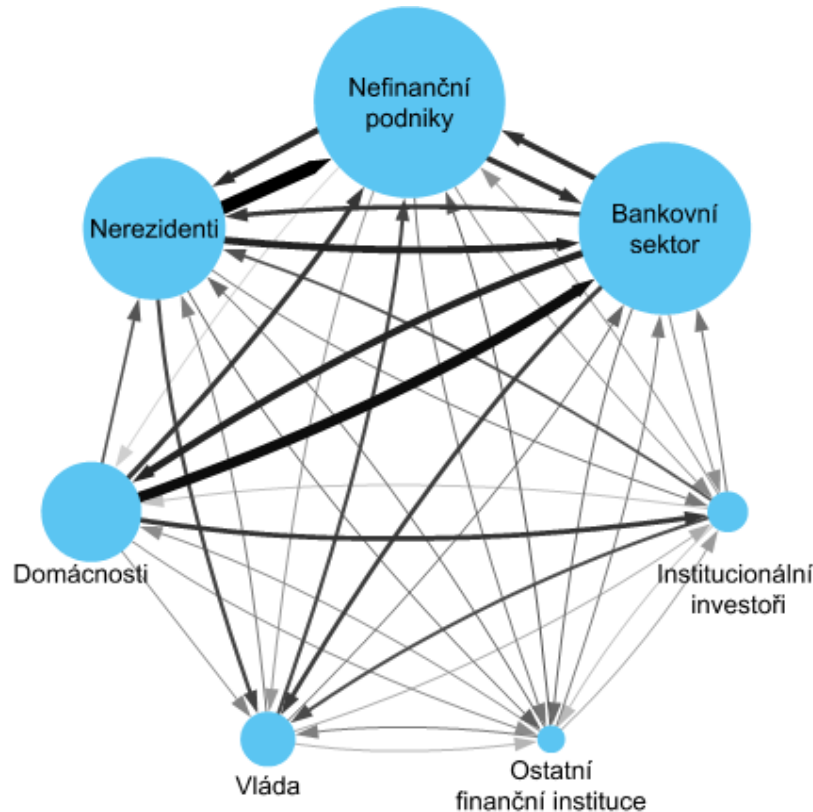
Mandát České národní banky

- » **pečovat o cenovou stabilitu,**
- » **pečovat o finanční stabilitu a o bezpečné fungování finančního systému v České republice,**
- » **vydávat bankovky a mince, řídit peněžní oběh a zúčtování bank,**
- » **vykonávat dohled nad osobami působícími na finančním trhu.**

» Měnovou politikou usilujeme o zachování cenové stability, tedy o udržení nízké a stabilní inflace. Makrobezpečnostní politikou pečujeme o finanční stabilitu a odolnost finančního systému, které jsou nezbytnou podmínkou pro zachování cenové stability. Společným působením měnové a makrobezpečnostní politiky tak přispíváme k udržení důvěry v hodnotu české koruny a ke stabilitě makroekonomického prostředí;

Cíl makroobezřetnostní politiky

- Snižovat **zranitelnost** (resp. udržovat **odolnost**) finančního systému prostřednictvím omezování vzniku **systemových rizik**, která mohou pro systém jako celek vytvářet jednotlivé finanční instituce, jejich vzájemné vazby a vazby s jinými částmi ekonomiky.

Stabilita jednotlivých prvků systému neznamena automaticky stabilitu celého systému

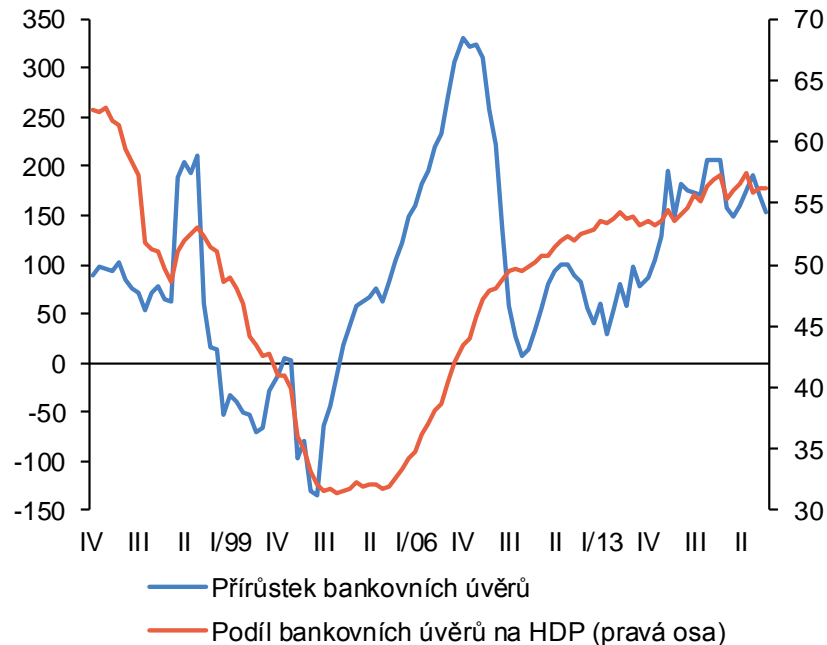

100 LET ČESKO-SLOVENSKÉ KORUNY

...OSLAVTE JE S NÁMI

Systemové riziko a finanční cyklus

Finanční cyklus v ČR
(1993-2019, mld. Kč, %)

Pramen: ČNB

- Systemové riziko vzniká v období příznivého vývoje, kdy banky poskytují více úvěrů s větší benevolencí.
- Rizikovost těchto úvěrů se projeví v následující recesi v nárůstu podílů úvěrů se selháním.

Největší rizika se rodí v dobrých časech, kdy vše vypadá na první pohled dobře

100 LET ČESKO-SLOVENSKÉ KORUNY

...OSLAVTE JE S NÁMI

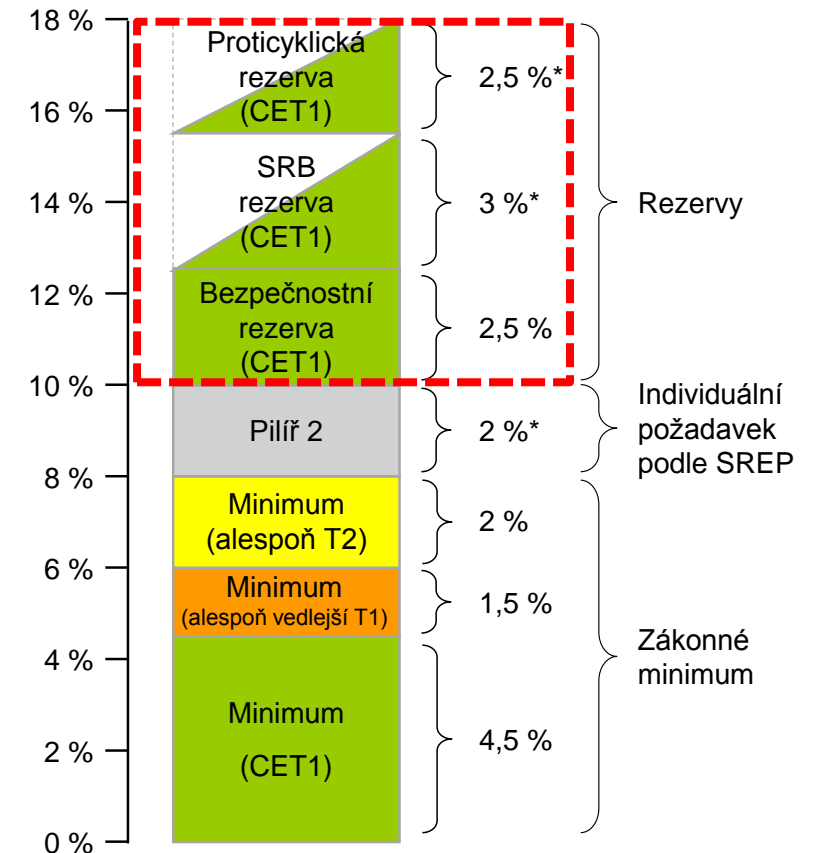
Makrobezpečnostní nástroje

- **Kapitálové rezervy** k systémovým rizikům.
- **Požadavky na likviditu** (např. na podíl stabilních zdrojů na zdrojích financování bank).
- **Limity na rizikové charakteristiky** úvěrů (např. LTV, DTI a DSTI u hypotečních úvěrů).

Nástroje je nezbytné stejně jako u měnové politiky aktivovat vpředhledícím způsobem

Struktura kapitálových požadavků

Pozn.: * Předpokládané horní hranice, ale skutečné hodnoty mohou být i vyšší.

100 LET ČESKO-SLOVENSKÉ KORUNY

...OSLAVTE JE S NÁMI

Nemovitosti jako zdroj systémového rizika

Pramen: Jordá, Schularick and Taylor (2016)

Banky se v posledních 25 letech staly nástrojem k financování nákupu a výstavby rezidenčních a komerčních nemovitostí

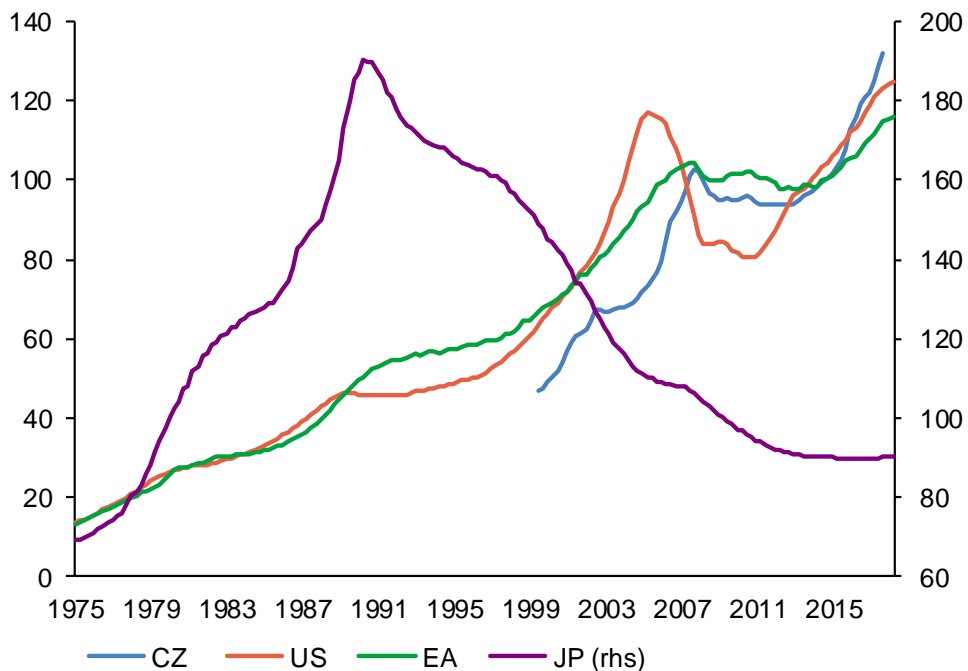

100 LET ČESKO-SLOVENSKÉ KORUNY

...OSLAVTE JE S NÁMI

Cykličnost ve vývoji cen nemovitostí

Ceny rezidenčních nemovitostí (indexy)

Poznámka: CZ 100=2008, US 100=2008, EA 100=2007, JP 100=2010

Pramen: BIS, ČNB

Nemovitosti jsou významným aktivem s emocionálními charakteristikami – růst jejich cen vede k růstu poptávky

100 LET ČESKO-SLOVENSKÉ KORUNY

...OSLAVTE JE S NÁMI

Proč banky uvolňují v dobrých časech standardy?

- *...in order to protect mortgage market share, AIB felt compelled to relax its underwriting standards,... over time, in response to aggressive competition.*
Jim O'Leary, bývalý manažer Anglo Irish Bank před irskou parlamentní vyšetřovací komisí
- *When the music stops, in terms of liquidity, things will be complicated. But **as long as the music is playing, you've got to get up and dance.** We're still dancing.*
Chuck Prince, bývalý šéf Citigroup, léto 2007

Bankéři zpravidla nechtějí přijímat nadměrná rizika kvůli svým bonusům, ale kvůli obavě ze ztráty tržního podílu

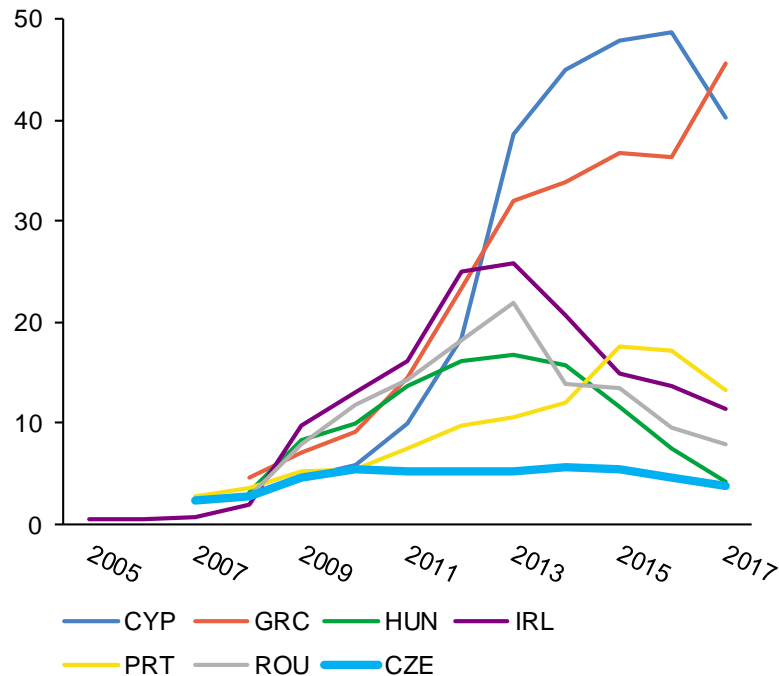

100 LET ČESKO-SLOVENSKÉ KORUNY

...OSLAVTE JE S NÁMI

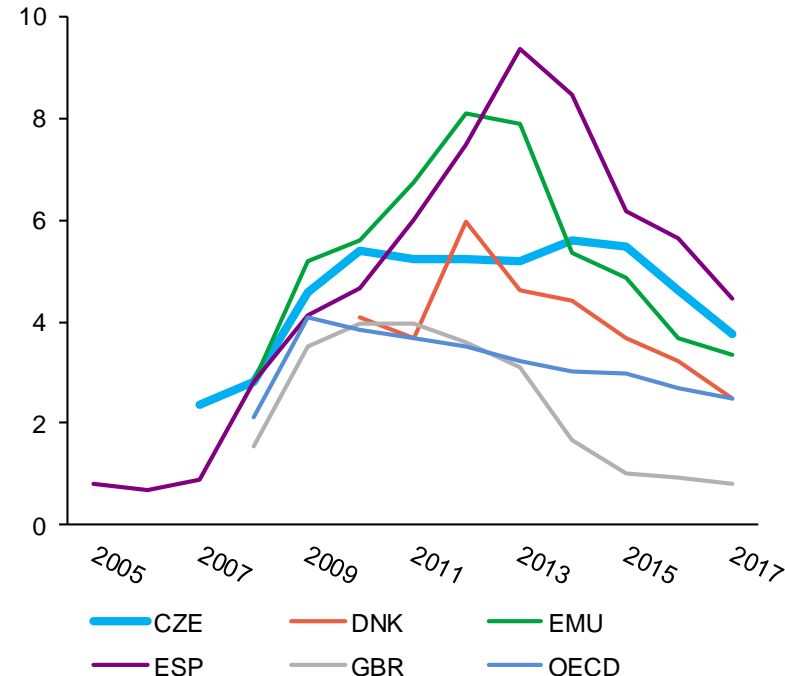
Co se stane, když se tančí příliš dlouho?

Podíl bankovních úvěrů se selháním
(v % celkových úvěrů)

Pramen: World Bank

Podíl bankovních úvěrů se selháním
(v % celkových úvěrů)

Pramen: World Bank

Podíl úvěrů se selháním často s nástupem recese vyskočí na několikanásobnou úroveň

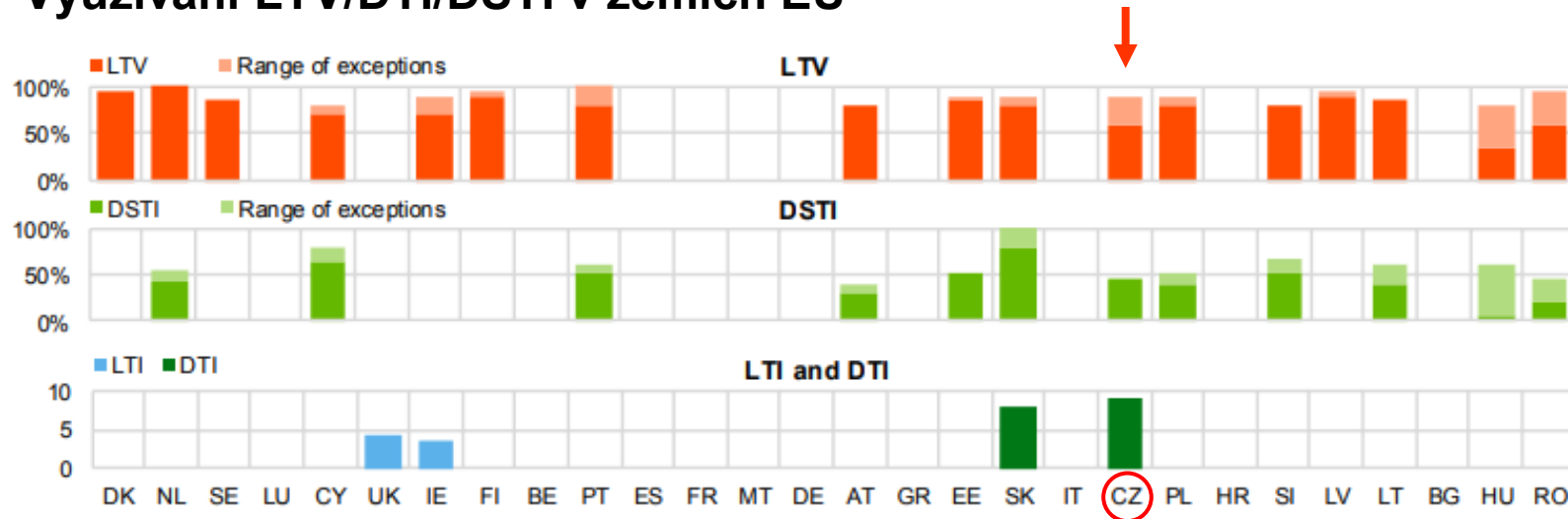
100 LET ČESKO-SLOVENSKÉ KORUNY

...OSLAVTE JE S NÁMI

Makrobezpečnostní limity pro hypotéky

Využívání LTV/DTI/DSTI v zemích EU

V prostředí nízkých úrokových sazeb a růstu cen bydlení používají orgány řady zemí nástroje typu LTV/DTI a DSTI

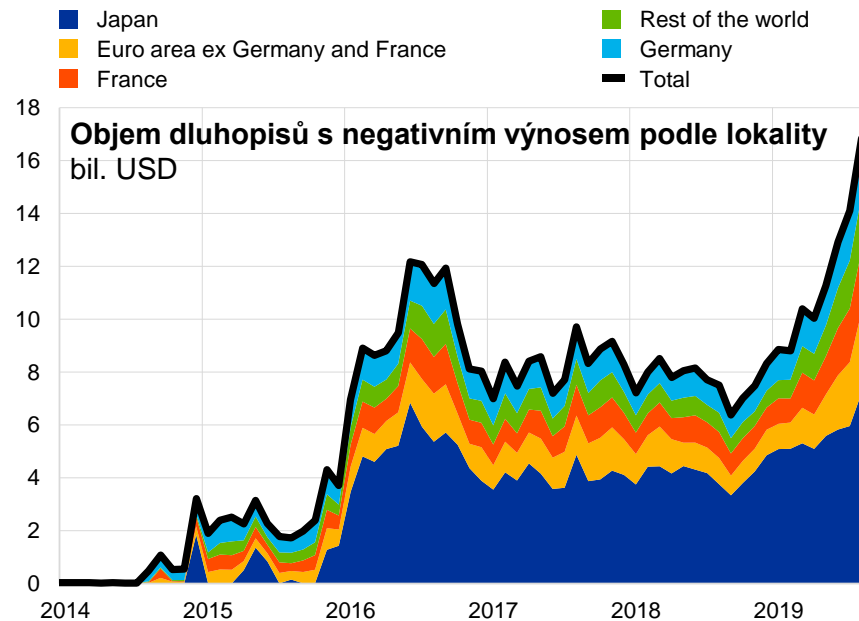
Pramen: ESRB

100 LET ČESKO-SLOVENSKÉ KORUNY

...OSLAVTE JE S NÁMI

Rizika spojená s globálně nízkými výnosy

Pramen: ECB

- Zvyšuje se ochota finančních institucí i investorů **přijímat vyšší rizika.**
- **Slabá ziskovost bank** se promítá do problémů s jejich kapitalizací.
- **Pojišťovnám a penzijním fondům v některých zemích** (netýká se ČR) hrozí dlouhodobé ztráty.

V prostředí mimořádně nízkých až záporných úrokových sazeb význam makrobezpečnostní politiky zesiluje

100 LET ČESKO-SLOVENSKÉ KORUNY

...OSLAVTE JE S NÁMI

Jan Frait

ředitel sekce finanční stability

jan.frait@cnb.cz